

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Fifkou ve věci

žalobce: **P. M.**
zastoupený JUDr. Lukášem Haasem, advokátem
sídlem Nerudova 866/27, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 125 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 11. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 7. 1. 2025 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 11. 2024, č. j. X, kterým odvolací správní orgán změnil rozhodnutí Územní správy sociálního zabezpečení pro Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj a Pardubický kraj, Okresní správy sociálního zabezpečení Hradec Králové ze dne 17. 9. 2024, č. j. X, tak, že o dítě J. M., xx osobně pečovala v největším rozsahu matka dítěte Mgr. L. M..
2. Žalovaný (dále též „odvolací správní orgán“) své rozhodnutí odůvodnil tím, že správní orgány se zabývaly žádostí žalobce o zvýšení procentní výměry jeho starobního důchodu

- ze dne 7. 9. 2022, v tomto řízení již bylo jednou zamítavě rozhodnuto, ale rozhodnutí správního orgánu bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 3. 2024, č. j. 29 Ad 7/2023-55. V následném správním řízení bylo vydáno rozhodnutí Územní správy sociálního zabezpečení pro Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj a Pardubický kraj, Okresní správy sociálního zabezpečení Hradec Králové ze dne 17. 9. 2024, č. j. X, ve sporu o to, která osoba pro účely zvýšení starobního důchodu z důvodu výchovy dítěte osobně pečovala o dítě v největším rozsahu /§ 6 odst. 3 písm. a) bod 14 zákona č. 582/1991 Sb./. Žalovaný přezkoumával toto rozhodnutí a z podkladů založených do spisu a doplněných výpověďmi svědků uzavřel, že nelze dovodit, že by o dítě J. M. (dále jen „dítě“) osobně pečoval v největším rozsahu žalobce. Odvolací správní orgán zrekapituloval svá zjištění k jednotlivým časovým obdobím v životě dítěte, přičemž dovodil, že matka dítěte Mgr. L. M. (dále jen „matka“) o ně bezpochyby nejvíce pečovala v období od 3. 1. 1993 do 31. 3. 1997, tj. po dobu 4 let a 3 měsíců. Také neměl pochybnosti o tom, že od nabytí právní moci rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové č. j. xx dne 27. 10. 2004 až do jeho zletilosti dne 3. 1. 2011 o dítě v největším rozsahu pečoval žalobce. Jedná se o dobu 6 let a 2 měsíců. Odvolací správní orgán se proto zabýval zejména sporným obdobím od 1. 4. 1997 do 8. 10. 2003 a dospěl k závěru, že v tomto období převažovala péče matky dítěte, která tak po celou dobu (od narození do zletilosti dítěte) o dítě pečovala v rozsahu 10 let 8 měsíců, zatímco otec po dobu 6 let a 2 měsíců. Období od 8. 10. 2003 do 27. 10. 2004 správní orgán nepřičítal žádnému z rodičů, neboť v této době byla jejich péče o dítě zcela nevyhovující. Podotkl však, že i kdyby v tomto období pečoval o dítě více otec, nezměnilo by to nic na závěru, že za celou dobu nezletilosti dítěte převažovala péče matky. Odvolací správní orgán proto dovodil, že je na místě rozhodnout způsobem uvedeným ve výrokové části rozhodnutí, tedy jinak, než rozhodl správní orgán prvního stupně. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 11. 2024, č. j. X, bylo doručeno žalobci dne 15. 11. 2024.
3. Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, která byla doručena zdejšímu soudu dne 7. 1. 2025. Žalobce zrekapituloval dosavadní průběh řízení a vyjádřil nesouhlas se skutkovými zjištěními a právním posouzením žalovaného, která uvedl ve svém rozhodnutí ze dne 11. 11. 2024. Odkázal na svědecké výpovědi syna J. M. (o péči o něho v řízení jde) a Mgr. Š. L. před správním orgánem. Poukázal i na závěry správního orgánu prvního stupně, který dovodil, že matka se o dítě starala pouze po dobu 4 roků a 3 měsíců, zatímco žalobce po dobu 13 let a 9 měsíců. Právě toto zjištění považoval za správné a odpovídající provedeným důkazům. S ohledem na to navrhl, aby žalobou napadené rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.
 4. Žalovaný se vyjádřil k podané žalobě podáním ze dne 13. 1. 2025. Se žalobou nesouhlasil a odkázal na svá skutková zjištění ze správního řízení, především na skutečnosti zjištěné ze spisů Okresního soudu v Hradci Králové vedených ohledně rozvodu žalobce a matky dítěte a ohledně úpravy poměrů dítěte pro dobu před a po rozvodu jeho rodičů. Žalovaný poukázal na výpovědi svědků a poznamenal, že tito hodnotí výchovu svojí matkou velmi negativně a mají k ní dodnes negativní vztah. Pro účely daného správního řízení však není na místě hodnotit kvalitu výchovy jednotlivých rodičů, ale posoudit časovou dotaci, kterou péči o dítě věnovali. Pokud jde o aplikovanou právní úpravu (zákon č. 323/2021 Sb.), žalovaný poukázal na záměry zákonodárce, který cílil na srovnání výše důchodů mezi muži a ženami, proto také právní úprava obsahuje vyvratitelnou právní domněnku, podle které se za osobu, které náleží výchovné, považuje žena, u níž bylo při stanovení důchodového věku přihlédnuto k výchově dítěte. Ve správním řízení nebyla tato

domněnka vyvrácena, žalobce ani v žalobě neuvedl nové skutečnosti, které by již nebyly přezkoumány správním orgánem. Proto žalovaný navrhl žalobu zamítnout.

5. Soud nejprve vyhodnotil, že žaloba byla podána oprávněnou osobou a včas (§ 65 a § 72 s. ř. s.). Dále podle § 34 odst. 2 s. ř. s. informoval matku dítěte, že může v soudním řízení vystupovat jako osoba zúčastněná, a dotázal se jí, zda chce tohoto práva využít. Protože matka ve stanovené lhůtě neodpověděla, soud s ní nadále jako s osobou zúčastněnou na řízení nejednal.
6. K projednání věci soud nařídil jednání na 25. 7. 2025, 22. 8. 2025 a 19. 9. 2025, při kterých provedl listinné důkazy a vyslechl svědky. Soud si vyžádal spis Okresního soudu v Hradci Králové sp. zn. xx o řízení o rozvod manželství žalobce a matky dítěte. Z obsahu spisu zjistil tyto podstatné skutečnosti: Návrh na rozvod manželství podal žalobce dne 17. 1. 2003, návrh odůvodnil jen stručně, když uvedl, že s manželkou (tj. matkou dítěte) nevedou společnou domácnost (každý si sám pere, vaří, ustaly intimní vztahy), žalobce již měl jinou partnerku. Při jednání dne 13. 9. 2004 žalobce uvedl, že s matkou stále bydlí v jednom bytě, oba potvrdili, že hospodaří odděleně, žalobce uvedl: „co se týká mých návštěv v bytě, chodím tam jen proto, abych se postaral o syna“. Dne 15. 9. 2004 žalobce sdělil soudu, že z důvodu ohrožení jeho osoby ze strany matky musel opustit byt a nalézt si dočasné ubytování, to se snažil vysvětlit synovi, který po odchodu žalobce nebude vtahován do konfliktních situací. Uvedl, že možnost náhradního bydlení pro sebe i syna neměl. V rámci dokazování byl do spisu okresního soudu založen rukou psaný dopis ze dne 3. 1. 2004, podepsaný „P. M.“, obsahující sdělení: „L., od 1. 1. 2004 přechází péče o H. v plném rozsahu (jídlo, škola, oblečení) na tebe (tvůj návrh před 4 roky)“. Následuje popis kroků, které žalobce hodlal učinit, pokud se matka odmítne „o H. postarat“. Dále byl do spisu založen další rukou psaný přípis ze dne 14. 10. 2004, kde žalobce sděluje matce, že do soudního vyřešení jejich sporu opouští byt. Matku vyzval, ať požádá předběžným opatřením o výživné. Při jednání u okresního soudu dne 8. 11. 2004 žalobce sdělil, že matka se „minulý týden“ odstěhovala z bytu, takže tam žalobce zůstal s nezl. J.. Matka připustila, že si z bytu odstěhovala nějaké věci, ale popřela, že byt opustila. Nicméně při jednání u odvolacího soudu dne 14. 9. 2005 potvrdila, že v bytě od listopadu 2004 nebydlela. Při jednání u odvolacího soudu dne 12. 10. 2005 žalobce uvedl, že matka nebydlela v bytě od listopadu 2004, jejich komunikace se v poslední době zlepšila a on žádal matku, aby si syna brala ke styku, což ona nechtěla. Při jednání dne 19. 12. 2005 žalobce uvedl, že se o syna stará sám, že matka do bytu dochází zřídka, naopak matka uváděla, že do bytu dochází několikrát týdně, jinak bydlí na ubytovně. Ve vyjádření ze dne 21. 2. 2006 žalobce tvrdil, že matka dochází do bytu max. 2x týdně, její komunikace se synem měla být konfliktní, nestýkali se, syn u matky být nechtěl.
7. Dále byl k důkazu čten podstatný obsah spisu Okresního soudu v Hradci Králové sp. zn. xx, kde byly řešeny opatrovnické otázky týkající se dítěte J. M.. Návrh na zahájení řízení o úpravu poměrů dítěte pro dobu po rozvodu manželství jeho rodičů podal dne 17. 1. 2003 žalobce, který navrhl svěřit dítě do péče matky s odůvodněním, že u ní bude mít dítě kvalitnější výchovné prostředí. Poměry v rodině popsal procesní opatrovník dítěte Magistrát města Hradec Králové ve zprávě ze dne 26. 2. 2003. Uvedl, že rodiče vedly částečně společnou domácnost, nezletilý J. byl od 20. 1. 2003 ve SVP Návrat na dvoutměsíčním diagnostickém pobytu a opatrovníkovi sdělil, že nechce být ani u jednoho z rodičů, že raději půjde do dětského domova. V té době byl žákem 4. třídy základní školy. Podle sdělení dětské lékařky byla péče o dítě problematická, k lékařce ho doprovázela

matka. Do spisu byla založena i zpráva SVP Návrat ze dne 2. 4. 2003, podle které probíhal pobyt nezletilého od 20. 1. 2003 do 28. 3. 2003, nezletilý J. měl nejbližší k sestře, během pobytu ho navštěvovala matka a občas přišel i otec. V průběhu řízení se okresní soud pokoušel zjistit, jak probíhá péče o dítě, protože matka namítala, že žalobce často pobývá mimo domov. K tomu žalobce při jednání dne 2. 4. 2003 na dotaz uvedl, že kdyby měl syna svěřeného do péče, neodcházela by na noc z bytu a domácnost by zajistil. Matka při jednání dne 11. 4. 2003 uvedla, že ona pro syna pere a vaří, uklízí doma, v pondělí a středu je v práci do 17:00 hod., to se se synem připravuje do školy žalobce, který na noc odchází z bytu, nebývá doma ani ráno, péči zajišťuje matka. Do spisu byl založen posudek znalce PhDr. K. N. (obor zdravotnictví, odvětví psychiatrie, dětská psychiatrie) ze dne 3. 8. 2003, kde je zachycen pohovor znalce s nezletilým J., který (mimo jiné) uvedl, že žalobce doma nic nedělá, nebývá doma, má přítelkyni. V rámci dokazování byl do spisu založen e-mail ze dne 14. 4. 2003, kde žalobce sděluje matce, že hlídá v pondělky a středy a v pátky s víkendem, kdy bude dítě mít, a že zbytek je na matce. Při jednání u okresního soudu dne 8. 10. 2003 žalobce uvedl, že matka je schopná nezletilého vychovávat, proto navrhl svěřením dítěte do její péče, pokud by to matka odmítla, souhlasil se svěřením do své péče. Matka odkázala na přání syna a její problémy s bydlením, navrhla svěřit dítě do péče žalobce. Okresní soud v Hradci Králové následně rozhodl rozsudkem ze dne 8. 10. 2003, č. j. Nc 23/2003-78, že nezletilý J. se svěruje pro dobu po rozvodu manželství rodičů do výchovy otce (žalobce), matce byla stanovena vyživovací povinnost. Matka se odvolala pouze do výroku o výživném, který byl potvrzen rozhodnutím Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 5. 2004, č. j. yy. V části týkající se výchovy nezletilého J. tedy rozsudek okresního soudu nabyt právní moci dne 14. 1. 2004. Již dne 9. 1. 2004 matka podala návrh na úpravu poměrů dítěte na dobu do rozvodu, který odůvodnila nejednotnou péčí o dítě. Do spisu je založen rukou psaný dopis ze dne 3. 1. 2004, podepsaný „P. M.“, který sděluje: „L., od 1. 1. 2004 přechází péče o H. v plném rozsahu (jídlo, škola, oblečení) na tebe (tvůj návrh před 4 roky). Následuje popis kroků, které žalobce hodlal učinit, pokud se matka odmítne „o H. postarat“ (tento dopis byl založen i do rozvodového spisu, viz výše). Dále byl do spisu založen přípis žalobce primátorovi města Hradec Králové ze dne 20. 1. 2004, kde žalobce deklaroval zájem, aby bylo co nejdříve ukončeno opatrovnické řízení a matka opustila byt, aby se odstěhovala. Dne 15. 9. 2004 žalobce písemně sdělil okresnímu soudu, že dne 14. 9. 2004 dočasně opustil byt z důvodu ohrožení jeho osoby, našel si dočasné ubytování, kam ale nemůže vzít i syna, z kontextu vyplývá, že syn zůstal s matkou. Dne 17. 9. 2004 podal Magistrát města Hradec Králové (OSPOD) návrh na nařízení předběžného opatření a zahájení řízení o ústavní výchově nezletilého J., protože ani jeden z rodičů nechtěl převzít péči o dítě. OSPOD popsal, že matka předala péči otci, ale ten od 1. 1. 2004 předal péči zpět matce, o syna se staral v pondělí a středu a střídavě o víkendu. Žalobce o prázdninách 2004 zajišťoval péči o dítě do 8. 8. 2004 a pak se odstěhoval. Také 14. 9. 2004 opustil byt a dítě nechal s matkou. Ta by souhlasila s ústavní výchovou dítěte. OSPOD přiložil ke svému návrhu různé doklady. Mimo jiné záznam o jednání OSPOD s matkou dne 26. 1. 2004, kdy uvedla, že žalobce doma přespává jednou týdně. Syn ji nerespektuje, ona se o něho fakticky stará (vaří, pere apod.). Dále byl předložen e-mail ze dne 9. 2. 2004, kde si žalobce stěžoval na postup matky při vypravování syna na tábor, a e-mail ze dne 10. 2. 2004, kde žalobce potvrzoval, že syn je u matky. V e-mailu ze dne 25. 3. 2004 matka sdělovala, že z osobních důvodů se nemůže od 28. 3. 2004 o syna starat, v e-mailu ze dne 15. 4. 2004 zase žalobce sdělil, že se nemůže o syna starat od 16. 4. 2004. OSPOD doložil, že se snažil situaci řešit v srpnu 2004, ale žádný z rodičů nechtěl o syna

pečovat. Následovalo jednání u okresního soudu dne 20. 9. 2004, kde vyplynulo, že žádný z rodičů se nechtěl o syna starat, soud proto zahájil řízení o ústavní výchově, teprve poté žalobce připustil, že by se o syna postaral. Měl představu, že by bydleli v bytě s matkou, a otec chtěl, aby se matka na péči podílela. Na dalším jednání byl vyslechnut nezletilý J., který uvedl, že v bytě bývají oba rodiče, žalobce občas jezdí pryč. V té době byl více s ním, ale do budoucna by chtěl být rovnoměrně s oběma rodiči. Při dalším jednání dne 27. 9. 2004 rodiče uzavřeli dohodu, kterou okresní soud schválil rozsudkem ze dne 27. 9. 2004, č. j. xx. Nezletilý byl svěřen do péče žalobce, matce byla stanovena vyživovací povinnost a upraven styk s nezletilým. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 27. 10. 2004. Do spisu ale byl založen rukou psaný přípis ze dne 14. 10. 2004, kde žalobce sděluje matce, že do soudního vyřešení jejich sporu opouští byt. Matku vyzval, ať požádá předběžným opatřením o výživné. Do spisu jsou pak založena ještě podání ze dne 25. 1. 2005 a 17. 2. 2005, kde matka hlásila soudu problémy v péči o dítě a ve styku. Podáním ze dne 28. 2. 2005 si žalobce stěžoval, že matka nerealizuje styk s dítětem.

8. Zdejší soud při jednáních dne 25. 7. 2025, 22. 8. 2025 a 19. 9. 2025 vyslechl svědky, kteří se vyjádřili k tomu, jak žalobce a matka pečovali o dítě J. M.. Při jednání dne 25. 7. 2025 byl vyslechnut přímo J. M.. Uvedl, že na své rané dětství má jen útržkovité vzpomínky, ve kterých jej do školky vodil žalobce i matka, u lékaře s ním byla matka. Zdůraznil ale, že těmito vzpomínkami si není jistý, navíc vzpomínky z dětství se snažil vytěsnit, nebylo to pro něho jednoduché období. Více si pamatuje až období od prvního stupně základní školy, a to někdy okolo doby, kdy byl na diagnostickém pobytu ve SVP Návrat. Uznal, že jde o subjektivní pohled, jeho vzpomínky, které si vybavuje po letech. Ve vzpomínkách o svědka více pečoval otec (žalobce), vybaví si více vzpomínek, situací a aktivit, u kterých byl žalobce, výchovu matky označil spíše za týrání dítěte. Žalobce se o svědka také více zajímal, platil jeho mimoškolní aktivity a podporoval ho v nich. Ve společné domácnosti žila také svědkova polorodá sestra Š. Pamatuje si, že se žalobcem a sestrou trávili víkendy na chalupě u Trutnova. Hodně času také trávil v domácnosti svého kamaráda a jeho babičky. Také si z dětství pamatuje, že jeho rodiče různě opouštěli společnost domácnost a zase se vraceli, v té době o svědka pečoval druhý z rodičů. Nakonec se matka odstěhovala definitivně, ale kdy to bylo, si svědek nepamatoval. Následně byl s matkou v kontaktu jen výjimečně, do bytu občas docházela, ale frekvenci ani délku pobytu svědek nedokázal odhadnout. Nyní není s matkou v žádném kontaktu, s otcem a sestrou se občas vídají. Svědek dále uvedl, že si pamatuje, že žalobce měl přítelkyni, občas u nich pobýval, někdy bral s sebou i svědka, jako přítelkyni otce jmenoval především R. H..
9. Při jednání dne 22. 8. 2025 byla vyslechnuta matka dítěte a bývalá manželka žalobce Mgr. L. M.. Ta sdělila, že s dítětem J. M. byla na mateřské dovolené, péči zajišťovala ona. V roce 1997 se vrátila do práce, ale i nadále o syna pečovala, starala se o domácnost, zajišťovala praní, vaření, nakupování, úklid. Ráno ho vodila do školky, ze školky syna vyzvedávala jeho sestra. Když začal chodit do školy, přibýly i školní povinnosti. Žalobce s péčí pomáhal, ale už v době, kdy byl syn ve školce, si našel milenky a pak už na péči o syna neměl čas. Zajišťoval tak péči o dítě jen v době, kdy měla svědkyně delší pracovní dobu (úřední hodiny na úřadě města) v pondělí a ve středu odpoledne, dále jednou za 14 dnů o víkendu, jinak o dítě pečovala svědkyně. Svědkyně trvala na tom, že o dítě pečovala více než žalobce i v době probíhajícího rozvodového řízení. Podle svědkyně žalobce převzal dítě do své převážné péče až dne 8. 10. 2003. Ona se pak musela v roce 2003 odstěhovat ze společného bytu, protože soužití tam již nebylo možné, bydlela různě na ubytovnách. K dotazu soudu uvedla, že to mohlo být i později, datem si nebyla jistá. Když

byla konkrétně dotazována na léto 2004, uvedla, že se o syna starala převážně ona, a to až do svého odstěhování z bytu. Starala se o něho i v době, kdy již byly vydány rozsudky o úpravě poměrů syna na dobu před a po rozvodu manželství, kterými byl svěřen do výchovy žalobce. Svědkyně byla dotazována na svoji cestu do Kanady, k tomu uvedla, že šlo o běžnou dovolenou, jela tam na pozvání kamarádky, v té době již byla zaměstnána, takže tam mohla být maximálně tři týdny, cesta byla nejspíše na 17 dnů, ale již si to nepamatuje přesně. Pokud jde o studium, vysokou školu studovala v letech 1993 – 1996 v době své mateřské dovolené, to bylo bakalářské studium v oboru sociální práce, pedagogika. Pak dokončila magisterské studium v letech 1997 – 1999, v obou případech šlo o dálkové studium, studovala v Hradci Králové. V Brně studovala střední školu ještě před narozením syna.

10. Při jednání dne 19. 9. 2025 pak soud vyslechl i poslední navrženou svědkyni Mgr. Š. L., která je polorodou sestrou svědka J. M. a dcerou svědkyně Mgr. L. M.. Ta uvedla, že žalobce se o ni dříve staral, dodnes jsou v kontaktu. Naopak s matkou v žádném kontaktu nejsou. Svědkyně uvedla, že žila ve společné domácnosti se žalobcem a s matkou někdy do roku 2002, odstěhovala se, jak rychle to šlo. V době, kdy její bratr J. byl na diagnostickém pobytu, již v bytě nebydlela. Uvedla, že co si pamatuje, žalobce a její matka měli špatné vztahy, žili odděleně, což se projevovalo i tím, že měli v lednici oddělené zásoby jídla, každý zvlášť vařil, pral atd. Podle vzpomínek svědkyně se matka o domácnost moc nestarala, část povinností (vyzvedávání J. ze školky, později příprava svačín do školy) bylo na svědkyni. Nepamatovala si, kdo doma vařil nebo vykonával jiné domácí práce, asi to byli všichni dle potřeby. Také si pamatuje, že trávili čas se žalobcem, jezdili s ním na chalupu.
11. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Při svých úvahách vycházel z relevantní právní úpravy:
12. Podle § 34a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, se (odst. 1) výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 1 až 4 nebo podle § 31, na žádost zvyšuje ode dne, od něhož se tento důchod přiznává, za každé dítě, které pojištěnec vychoval. Podle odst. 3 se dítě pro účely zvýšení za vychované dítě podle odst. 1 považuje za vychované, jsou-li splněny podmínky výchovy dítěte podle § 32 odst. 4; tyto podmínky platí i v případě, že o dítě osobně pečuje nebo pečoval muž. Výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení za vychované dítě současně započítat více osobám; vychovávalo-li dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu. Při zvýšení za vychované dítě se přihlíží jen k výchově toho dítěte, které jako vychované pojištěnec uvedl v žádosti o přiznání starobního důchodu; není-li tato podmínka splněna, zvýšení za vychované dítě nenáleží. Podle odst. 4 zvýšení za vychované dítě nenáleží, pokud se pojištěnec vůči dítěti dopustil jako pachatel, spolupachatel nebo účastník úmyslného trestného činu proti životu a zdraví, proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo proti rodině a dětem podle trestního zákoníku nebo obdobných úmyslných trestných činů podle dříve platných právních předpisů.
13. Podle § 6 odst. 3 písm. a) bod 14 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, územní správy sociálního zabezpečení rozhodují ve sporu o to, která osoba pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu z důvodu výchovy

dítě osobně pečovala o dítě v největším rozsahu; tento spor vzniká, má-li být na základě žádosti pojištěnce zvýšena procentní výměra starobního důchodu za vychované dítě, k jehož výchově již bylo nebo má být přihlédnuto při zvýšení procentní výměry starobního důchodu u jiného pojištěnce, který trvá na tom, že o dítě pečoval v největším rozsahu.

14. Základem rozhodnutí správního orgánu byl skutkový závěr o tom, který z rodičů osobně pečoval v největším rozsahu o dítě J. M.. Žalobce ve své žalobě sporoval závěr žalovaného o tom, že v největším rozsahu o dítě pečovala matka dítěte Mgr. L. M.. Proto i předmětem aktuálního řízení před soudem bylo přezkoumání tohoto skutkového závěru správního orgánu. Soud provedl v řízení řadu důkazů, které hodnotil zvláště i v jejich vzájemných souvislostech. Je však třeba zdůraznit, že posuzován byl skutkový stav v letech 1993 – 2011 a tento časový odstup je třeba zohlednit i při posuzování provedených důkazů.
15. Základním tvrzením obsaženým v žalobě je, že o dítě v největším rozsahu osobně pečoval žalobce, a toto tvrzení je v protikladu se závěrem správního orgánu. I po přezkoumání věci v soudním řízení je možné vycházet z toho, že dobu nezletilosti J. M. lze z hlediska zajištění péče rozdělit na tři období. Ani v soudním řízení nebylo sporu o tom, že o něho jako o malé dítě převážně pečovala matka, která s ním byla na rodičovské dovolené. Také nebylo sporu o to, v pozdější době (od listopadu 2024) o něho pečoval žalobce. Sporné a pro závěr soudu důležité je pak období mezi tím. Žalobce k prokázání tvrzení o své převážné péči nabídl důkazy soudním spisem o rozvodu jeho manželství s matkou dítěte a spisem opatrovnického soudu, který rozhodoval o úpravě poměrů J. M.. V soudním řízení byly také vyslechnuty osoby, které žily v předmětné době se žalobcem ve společné domácnosti, tedy J. M., jeho matka a jeho polorodá sestra. K výpovědím těchto osob jako k důkazním prostředkům musel soud přistoupit obezřetně. J. M. by v předmětné době dítětem a, jak sám připustil, jeho vzpomínky jsou kusé (což je s ohledem na jeho tehdejší věk přirozené). Také jeho sestra Š. uvedla, že si již mnoho skutečností nepamatuje, i ona byla relativně malá, když se její bratr narodil. Oba tak hodnotili péči především na základě svých dětských vzpomínek a dojmů, navíc oba péči hodnotili spíše z pohledu její (jimi subjektivně vnímané) kvality, nikoliv z hlediska četnosti a intenzity. Nelze odhlédnout ani od citových vazeb těchto svědků na žalobce a jejich matku. Zatímco se žalobcem se příležitostně vídají, vztahy s matkou mají oba špatné, nevídají se. I u svědkyně Mgr. L. M. je třeba zohlednit, že má k žalobci stále konfrontační postoj a její výpověď tím může být ovlivněna. Navíc je osobně zainteresovaná i na výsledku řízení, neboť přiznáním tzv. výchovného žalobci by byl tento příplatek odejmut jí (§ 57 zákona č. 155/1995 Sb.). S ohledem na výše uvedené proto nepřekvapí, že svědkyně Mgr. L. M. trvala na tom, že o svého syna pečovala až do října 2004 převážně ona, včetně zajištění praktických věcí, jako je vaření, praní, odvádění do školky nebo příprava do školy. Naopak její děti si z dětství pamatovaly spíše chvíle, které trávily s žalobcem.
16. Objektivní náhled na situaci v rodině tak přináší spíše obsah spisů Okresního soudu v Hradci Králové sp. zn. xx a sp. zn. xx, jejichž obsah byl rekapitulován výše. Pro soud je vypovídající už jen to, že v prvním podání týkajícím se syna J. (šlo o návrh na zahájení opatrovnického řízení ze dne 16. 1. 2003) žalobce sám navrhl svěřit dítě do péče matky s odůvodněním, že u ní bude mít kvalitnější výchovné prostředí. Ze spisů vyplývá, že v té době již žalobce a jeho manželka (matka dítěte) nevedli společnou domácnost, byt bydleli v jednom bytě. Z uvedeného lze dovodit, že i sám žalobce považoval ke dni 16. 1. 2003 za lepšího pečovatele matku. To odpovídá tvrzení matky v její svědecké výpovědi, že do této

doby o syna J. převážně pečovala ona. To samozřejmě neznamená, že se i žalobce na péči v tomto období nepodílel, ostatně matka sama uvedla ve své výpovědi, že v pondělí a ve středu, kdy měla dlouhou pracovní dobu, se se synem učil a pečoval o něho žalobce. Soud však posuzuje, kdo z rodičů se podílel v největším rozsahu.

17. V soudních spisech jsou zachyceny i další skutečnosti týkající se péče o dítě. Například při jednání u okresního soudu dne 13. 9. 2004 žalobce potvrdil, že měl přítelkyni, a výslovně uvedl, že „co se týká mých návštěv v bytě, chodím tam jen proto, abych se postaral o syna“. A hned následně dne 15. 9. 2004 žalobce doručil soudu přípis se sdělením, že se z bytu musel odstěhovat a že v náhradním bydlení nemá místo pro syna. Ten tedy zůstal u matky. Následoval rukou psaný přípis ze dne 14. 10. 2004, kde žalobce sdělil matce, že do soudního vyřešení jejich sporu opouští byt, matku vyzval, ať požádá předběžným opatřením o výživné. O rozdělení péče o dítě mezi žalobce a matku svědčí i rukou psaný přípis založený do obou soudních spisů, kde žalobce matce sděluje: „L., od 1. 1. 2004 přechází péče o H. v plném rozsahu (jídlo, škola, oblečení) na tebe (tvůj návrh před 4 roky)“. Nebo e-mail ze dne 14. 4. 2003, kde žalobce sděluje matce, že hlídá v pondělky a středy a v pátky s víkendem, kdy bude dítě mít, a že zbytek je na matce. Z těchto skutečností lze dovodit, že i v letech 2003 – 2004 to byla převážně matka, kdo o dítě pečoval. To platí i přes zjištění, že v létě 2004 byla péče o dítě značně turbulentní, oba rodiče střídavě opouštěli byt a nechávali dítě v péči druhého z rodičů, což vygradovalo tím, že dne 15. 9. 2004 podal OSPOD návrh na nařízení předběžného opatření a na zahájení řízení o ústavní výchově J. M.. OSPOD v návrhu uvedl, že po 8. 10. 2003, kdy bylo rozhodnuto o péči o J. pro dobu po rozvodu, přenechala matka dítě v péči žalobce, ten ale k 1. 1. 2004 dítě předal do péče matky, faktický stav byl takový, že žalobce se o dítě staral v pondělí a ve středu a střídavě o víkend. O letních prázdninách 2004 žalobce přenechal syna matce dne 8. 8. 2004, ona zajistila péči po zbytek prázdnin. V neposlední řadě je ve spise založen i rukou psaný přípis ze dne 14. 10. 2004, kde žalobce sděluje matce, že do soudního vyřešení jejich sporu opouští byt, současně matku vyzval, ať požádá předběžným opatřením o výživné.
18. Tato zjištění jsou souladná s výpovědí svědkyně Mgr. L. M., když uvedla, že o syna J. převážně pečovala až do chvíle, kdy se definitivně odstěhovala ze společného bytu. Opět ze soudních spisů vyplývá, že se tak stalo na přelomu října a listopadu 2004.
19. Z tohoto učinil soud závěr, že za celou dobu nezletilosti dítěte J. M. převažovala (pokud jde o objem) péče matky. Matka o dítě převážně osobně pečovala od jeho narození do konce října 2004, s výjimkou doby, kdy byl J. na diagnostickém pobytu ve Středisku výchovné péče Návrat (20. 1. – 28. 3. 2003, což je 67 dnů). Syn byl tedy v převážné péči matky po dobu 4 250 dnů, což je 64,6 % doby jeho nezletilosti. V převážné péči žalobce byl syn od 1. 11. 2004 do 3. 1. 2001, tj. 2 254 dnů, což je 34,3 % doby jeho nezletilosti.
20. Soud nepochybně, že žalobce o syna J. spolupečoval i v době do 31. 10. 2004 a že jeho péči dnes syn hodnotí jako lepší (jakkoliv jde o subjektivní hodnocení kvality péče). Formulace § 34a odst. 3 věty druhé zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, že výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení za vychované dítě současně započítat více osobám; vychovávalo-li dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu, je značně nejasná, a to zejména s ohledem na použitý termín „pečovat v největším rozsahu“. Jistě nejde o hodnocení kvality péče, která není objektivně hodnotitelná. Zákonodárce spíše zamýšlel hodnotit dobu a kvantitu (objem) péče, kterou pečující osoba vynaložila. Pokud by totiž soud hodnotil pouze kvalitu péči žalobce a matky o J. M., musel by s ohledem na zjištěné skutečnosti dospět k závěru,

že nejspravedlivější by bylo nepřiznat tzv. výchovné žádnému z nich. Kvalita jejich péče o dítě byla otřesná především v letech 2003 – 2004, kdy svého syna J. učinili nástrojem v jejich partnerském sporu. Následky, především v podobě negativních vzpomínek na dětství, si jejich syn nese dodnes.

21. Pokud je však péče hodnocena pro potřeby aktuálního řízení jen z hlediska doby a kvantity, pak podle zjištění soudu převažovala v období do 31. 10. 2004 péče matky. Teprve od 1. 11. 2004 lze shledat převažující (až výhradní) péči žalobce. S ohledem na tento závěr ob stojí žalobou napadené rozhodnutí žalovaného. K jeho skutkovým zjištěním, ale ani k procesnímu postupu vedoucímu k vydání tohoto rozhodnutí nemá soud žádné výhrady. Na základě shora uvedeného dospěl soud k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
22. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ustanovení odstavce 1 ale neplatí, mělo-li by být právo přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče. V tomto řízení byl procesně úspěšný správní orgán a jde o věc důchodového pojištění, proto soud rozhodl tak, že právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal žádnému z účastníků.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 19. září 2025

JUDr. Jan Fífka v. r.
samosoudce